

	20.Eyl	27.Eyl	Değişim		20.Eyl	27.Eyl	Değişim
BIST-100 Endeksi	100.237	105.152	% 4,9 ▲	EUR/USD	1,1017	1,0938	-% 0,7 ▼
2 Yıllık Gösterge Tahvil Faizi	%14,96	%14,13	-83 bp ▼	USD/TL	5,7429	5,6698	-% 1,3 ▼
Türkiye 5 Yıllık CDS	379	359	-20 bp ▼	EUR/TL	6,3268	6,2034	-% 2,0 ▼
MSCI GOÜ Borsa Endeksi	1.021	1.001	-% 1,9 ▼	Altın (USD/ons)	1.517	1.497	-% 1,3 ▼
ABD 10 Yıllık Tahvil Faizi	%1,75	%1,67	-8 bp ▼	Petrol (USD/varil)	64,6	62,1	-% 3,9 ▼

bp: baz puan

Geçtiğimiz hafta ticaret müzakerelerinin seyrine ilişkin gelişmeler küresel piyasaların seyrinde etkili oldu. ABD ekonomisine yönelik açıklanan verilerin beklentileri aşması doların değerinin yükselmesine neden olurken, Euro Alanı'nda açıklanan veriler hız kaybının öngörülenden daha derin ve uzun soluklu olacağı şeklinde yorumlanıyor. Yurt içinde ise Türkiye-ABD ilişkilerine yönelik iyimserlik ve TCMB'nin açıklamaları piyasaları destekledi. Yoğun bir veri gündeminin takip edileceği yeni haftanın ilk gününde yurt içinde açıklanan Yeni Ekonomi Programı izlendi.

ECB büyümeye ilişkin risklere dikkat çekti.

Avrupa Merkez Bankası (ECB) Başkanı Draghi geçtiğimiz hafta yaptığı açıklamada ekonomiyi destekleyici politika duruşunun gerekliliğine dikkat çekti. Ekonomik aktivitedeki ivme kaybının öngörülenden daha uzun soluklu olabileceği yorumunda bulunan Draghi, enflasyonun hedefe yaklaşacağına inandığını ve istihdam piyasasının tedrici bir şekilde olsa da iyileşeceğini belirtti. Draghi'den sonra ECB'nin başına geçmesi beklenen Christine Lagarde yaptığı açıklamada ticarete yönelik tehditlerin küresel ekonominin önündeki en büyük engel olduğunu kaydetti. Lagarde, ABD ile Çin tarafından uygulanan gümrük vergilerinin küresel ekonomik büyümeyi 2020 yılında %0,8 oranında düşürmesinin beklendiğini söylerken, ABD ekonomisinin iyi durumda olmaya devam ettiğini belirtti.

Euro Alanı'nda PMI verileri ekonomik aktivitenin zayıf seyrini teyit ediyor.

Euro Alanı'na ilişkin geçtiğimiz hafta açıklanan imalat ve hizmetler PMI değerleri beklentileri karşılayamadı. Almanya'da imalat ve hizmet sektörlerine ilişkin PMI verilerinin birlikte değerlendirilmesiyle hesaplanan bileşik PMI endeksi Eylül ayında altı buçuk yıldır ilk kez 50 eşik düzeyinin altında gerçekleşti. Bu gelişmede, ülkede imalat sanayinin 2009 yılından bu yana kaydedilen en zayıf performansını sergilemesi ve hizmet sektöründe gözlenen ivme kaybı etkili oldu. Söz konusu görünüm küresel ekonomik büyümeye dair endişeleri besledi.

ABD ekonomisinde açıklanan veriler beklentilerin üzerinde.

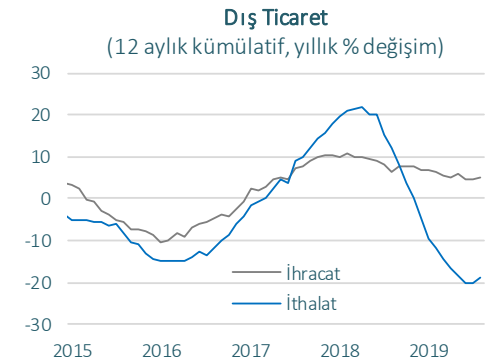
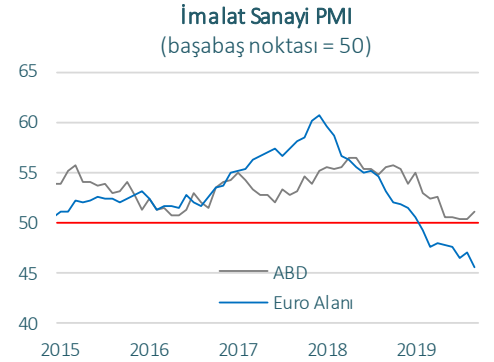
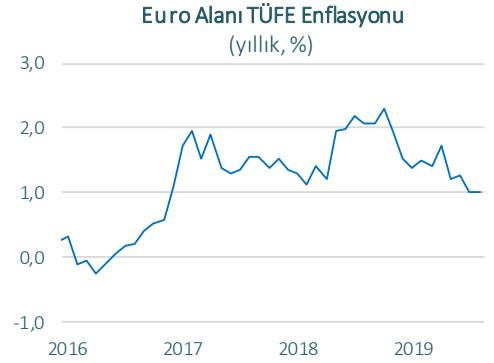
ABD ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde nihai verilere göre %2 oranında büyüdü. Bu dönemde yatırım harcamaları %1 oranında gerileyerek 2015'in son çeyreğinden bu yana en hızlı düşüşünü kaydetti. Diğer taraftan, ülkede konut piyasasına ilişkin açıklanan veriler sektöre yönelik olumlu sinyaller vermeye devam ediyor. Öngörülerin üzerinde açıklanan yeni konut satışları verisinin ardından beklenen konut satışları da Ağustos'ta aylık bazda %1,6 artarak beklentilerin oldukça üzerinde gerçekleşti. Ayrıca çekirdek PCE enflasyonu %1,8 ile Fed'in %2'lik hedefine yakın seyrine devam etti.

Yurt içinde Yeni Ekonomi Programı açıklandı.

Hükümet'in orta vadeli hedeflerini içeren **Yeni Ekonomi Programı (YEP)** 30 Eylül'de açıklandı. 2020-2022 yıllarını kapsayan programda 2019 ve 2020 yılları dengelenme dönemi olarak adlandırıldı. YEP'e göre ekonomik büyümenin 2019 yılında %0,5; 2020 yılında ise %5 olacağı öngörüldü. Tüketici enflasyonunun bu yıl sonunda %12'ye, 2020 sonunda ise %8,5'e ineceği tahmin edildi.

Ağustos ayı dış ticaret verileri açıklandı.

Ağustos ayında ihracat hacmi yıllık bazda %1,6 artışla 12,5 milyar USD olurken, ithalat hacmi %1,5 yükselerek 15 milyar düzeyine çıktı. Böylece Ağustos ayında dış ticaret açığı %1,2 oranında artarak 2,5 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. 12 aylık kümülatif verilere göre dış ticaret açığının ise yatay seyrettiği izlendi.

Kaynak: Datastream

IMF Türkiye'ye ilişkin büyüme tahminini olumlu yönde revize etti.

IMF, 4. Madde görüşmeleri kapsamında gerçekleştirdiği Türkiye ziyaretinin ardından yaptığı açıklamada, Türkiye'nin dış ve iç risklere duyarlı olmaya devam ettiğini; daha fazla reform yapılamaması durumunda güçlü ve sürdürülebilir büyümenin zor olacağını belirtti. Daha önce Türkiye ekonomisinin bu yıl %2,5'lik bir daralma ile tamamlayacağını öngören IMF'nin yeni büyüme tahmini %0,25 oldu.

TCMB Başkanı Uysal'ın açıklamaları TL'yi destekledi.

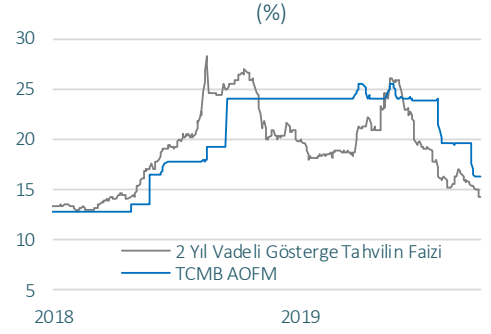
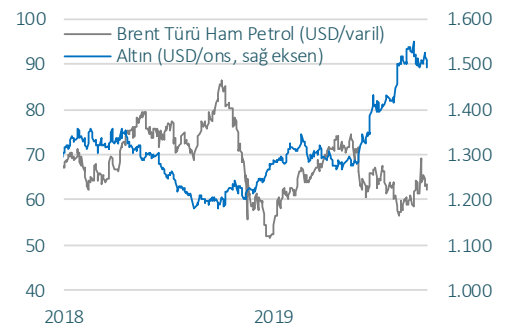
TCMB Başkanı Murat Uysal Ankara Sanayi Odası Meclis Toplantısı'nda yaptığı konuşmada, para politikasında oluşan hareket alanının önemli bir bölümünü Temmuz ve Eylül aylarında önden yüklemeli bir şekilde kullandıklarını ifade etti. "Gelinen noktada para politikası duruşunun enflasyondaki düşüş sürecini destekler nitelikte olduğunu" söyleyen Uysal'ın, önümüzdeki dönemde yapılabilecek faiz indirimlerinin daha sınırlı olacağı yönündeki beklentileri destekleyen açıklamaları piyasalarda olumlu algılandı. Öte yandan, enflasyonun halen yüksek seviyede olduğunu belirten Uysal, enflasyondaki düşüşün kalıcı hale getirilebilmesi için para politikasında temkinli duruşun sürdürülmesi gerektiğinin altını çizdi. TCMB, Temmuz ve Eylül aylarında yaptığı indirimler ile politika faizini toplamda 750 baz puan indirerek %16,5 seviyesine çekmişti.

TCMB, gerçekleştirdiği faiz indirimlerinin etkisini geçtiğimiz hafta TL zorunlu karşılıklara ödenen faiz oranlarına da yansıttı. TL zorunlu karşılıklara uygulanan faiz oranını 4 Ekim'den itibaren geçerli olmak üzere %13'ten %8'e indiren Merkez Bankası, ilgili faiz oranını TL kredilerinin yıllık büyüme oranı %10-20 arasında olan bankalar için %10, diğer bankalar için ise %0 olarak uygulayacak. TCMB, 19 Ağustos'ta yaptığı bir duyuruyla söz konusu referans kredi büyümesini karşılayan bankalara ödenecek faiz oranını %15, diğer bankalara ödenecek faiz oranını %5 olarak açıklamıştı.

Piyasalar...

Suudi Arabistan'ın 14 Eylül'de saldırıya uğrayan petrol üretim tesisinde üretimin yeniden eski seviyesine döndüğünün açıklanması petrol fiyatlarını aşağı yönlü baskıladı. Altın fiyatları da risk algısındaki görece toparlanma neticesinde bir miktar geriledi.

Küresel hisse senedi piyasaları ticaret savaşına yönelik gelişmeler paralelinde karışık bir görünüm izlerken, yurt içi piyasalarda olumlu görünüm hâkimdi. Türkiye-ABD ilişkilerine yönelik olumlu beklentiler bu gelişmede etkili oldu. BIST-100 endeksi haftalık bazda %4,9 oranında yükselirken, 2 yıllık gösterge tahvilin bileşik faizi 83 baz puan düşüşle %14,13 düzeyine indi. TL, dolar ve euro karşısında değer kazandı.

Gösterge Tahvil ve TCMB AOFM**BIST-100 Endeksi****Altın ve Petrol Fiyatları****Veri Gündemi**

		Dönemi	Piyasa Beklentisi	Önceki
30 Eylül	TR Dış Ticaret Dengesi	Ağustos	-2,5 milyar USD (G)	-3,2 milyar USD
	ABD Chicago PMI	Eylül	50,4	50,4
	Çin İmalat Sanayi PMI	Eylül	51,4 (G)	50,4
	Euro Alanı İşsizlik Oranı	Ağustos	%7,4 (G)	%7,5
	Almanya Perakende Satışlar, aylık	Ağustos	%0,5 (G)	-%2,2
1 Ekim	ABD ISM İmalat Endeksi	Eylül	50,0	49,1
	Euro Alanı TÜFE Enflasyonu, yıllık	Eylül	%1,0	%1,0
2 Ekim	Hazine İç Borç Ödemesi	Ekim	986 milyon TL	-
	ABD ADP Özel Sektör İstihdamı	Eylül	152 bin	195 bin
3 Ekim	TR TÜFE Enflasyonu, yıllık	Eylül	-	%15,0
	TR Yi-ÜFE Enflasyonu, yıllık	Eylül	-	%13,5
	ABD Fabrika Siparişleri, aylık	Ağustos	-%0,6	%1,4
	Euro Alanı Perakende Satışlar, aylık	Ağustos	%0,3	-%0,6
4 Ekim	ABD Tarım Dışı İstihdamı	Eylül	145 bin	130 bin

Kaynak: Datastream

Sektörlerdeki Gelişmeler

Yurt içinde reel kesim güveni geriledi.

Yurt içinde geçtiğimiz hafta imalat sanayi kapasite kullanım oranı (KKO) ve reel sektör güven endeksi verileri takip edildi. Mevsimsellikten arındırılmış KKO Eylül ayında aylık bazda 0,2 yüzde puan gerileyerek %76 düzeyine indi. Bu dönemde aylık bazda 2,4 puan azalarak 99,7 olan mevsimsellikten arındırılmış reel kesim güven endeksi Ağustos ayında üzerine çıktığı 100 seviyesinin yeniden altına inmiş oldu. Alt endeksler itibarıyla bakıldığında gelecek 3 aya ilişkin üretim hacmi beklentilerindeki nispi iyileşme dikkat çekerken, genel gidişata ve toplam siparişlere ilişkin değerlendirmelerde bozulma gözleniyor.

Beyaz eşyada üretim ihracat desteğiyle Ağustos ayında arttı.

Türkiye Beyaz Eşya Sanayicileri Derneği (TÜRKBESED) verilerine göre, yurt içi beyaz eşya satışlarındaki düşüş Ağustos ayında da devam etti. 12 aylık kümülatif verilere göre Ağustos ayında beyaz eşya satışları yıllık bazda %17 daraldı. Sektörün ihracatındaki artış sürerek %5,8'e ulaşırken, bu doğrultuda üretimin de %0,4 oranında yükseldiği izlendi. Yıl genelinde iç pazarda daralmanın %15 düzeyinde olacağı tahmin edilirken, döviz ve emtia fiyatları nedeniyle 2019 yılında 2018 yılına göre %45-%50 oranında artan maliyetlerin yurt içi piyasada fiyatlara yansıtılmaması sektörü son dönemde zorlamaya devam ediyor.

Thomas Cook'un tasfiyesi turizm sektörünü endişelendiriyor.

Dünyanın en eski seyahat şirketi Thomas Cook geçtiğimiz hafta tasfiye sürecine girerken, şirketten alacağı olan çok sayıda Türk işletmenin zor duruma düşmesi bekleniyor. Turizm Bakanlığı hafta içinde konuya ilişkin yaptığı açıklamada bu durumdan etkilenen işletmelere kredi destek paketi getirileceğini belirtti. Türkiye'ye sezonda 700 bin civarında ziyaretçi getiren Thomas Cook'un tasfiyesi ayrıca, söz konusu ziyaretçilerin önemli ölçüde azalması riskini de barındırıyor.

Neden Önemli ?

Yeni Ekonomi Programı (YEP), ekonomi yönetiminin mevcut ekonomik gelişmelere ilişkin değerlendirmelerine ve uygulanacak politikalara yer vermesinin yanı sıra önümüzdeki dönem hedeflerini içermesi nedeniyle piyasalar tarafından yakından takip edilmektedir.

2020-2022 dönemini kapsayan YEP'e göre, Türkiye'nin ilgili dönem boyunca sürdürülebilir büyüme oranı olan %5 düzeyinde büyüyeceği öngörülmüyor. Program'da üretimi teşvik ve finanse etmek amacıyla gerekirse bütçe harcamalarının artabileceği ifade edilirken, bütçe açığının her durumda %3'ün altında kalması hedefleniyor. Ayrıca, ithal aramalı üretim çalışmalarına hız verileceği ifade edilirken, bu çerçevede cari dengenin 2022 yılında fazla vereceği hesaplanıyor. Enflasyonun düşürülmesinin önemine vurgu yapılırken, tüketici enflasyonunun 2020 yılında tek haneye, 2022 yılında ise %5'in altına inmesi hedefleniyor.

Yeni Ekonomi Programı - Makroekonomik Tahminler

	2019	2020	2021	2022
GSYH Büyümesi (%)	0,5	5,0	5,0	5,0
Enflasyon (yıllık TÜFE artışı, %)	12,0	8,5	6,0	4,9
Cari Denge (GSYH'ye oran, %)	0,1	-1,2	-0,8	0,0
Merkezi Yönetim Bütçe Açığı (GSYH'ye oran, %)	2,9	2,9	2,9	2,6
İşsizlik Oranı (%)	12,9	11,8	10,6	9,8

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Bařekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Ahmet Ařarkaya
Uzman
ahmet.asarkaya@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.